

Ορισμός:

Οι δευτερεύουσες συμπερασματικές ή αποτελεσματικές προτάσεις δηλώνουν το συμπέρασμα ή το αποτέλεσμα που προκύπτει από την ενέργεια του ρήματος της πρότασης (συνήθως της κύριας), από την οποία εξαρτώνται. Δέχονται άρνηση **οὐ** ή **μή**.

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΕΚΦΟΡΑ

1. Εισάγονται με τους συμπερασματικούς συνδέσμους «**ὥστε**», «**ὥς**» και εκφέρονται: **με έγκλιση οριστική, δυνητική οριστική, δυνητική ευκτική, ευκτική του πλαγίου λόγου, ή απλή ευκτική καθ' έλξη και με απαρέμφατο.**
2. Εισάγονται με τις εκφράσεις «**ἐφ' ᾧ**», «**ἐφ' ᾧτε**» και εκφέρονται με **απαρέμφατο και με οριστική Μέλλοντα.**

Ειδικότερα,

1.1. «ὥστε», «ὥς» + έγκλιση:

- **Οριστική**, όταν δηλώνει αποτέλεσμα πραγματικό
π.χ. Ἐγὼ γάρ οὕτω σφόδρα ἐμαυτῷ πιστεύω, ὥστε ἐλπίζω... (μτφρ. Ἐγὼ ἄλλωστε ἔχω τόσο μεγάλη εμπιστοσύνη στον εαυτό μου, ὥστε ελπίζω.....)
- **Δυνητική Οριστική**, όταν δηλώνει αποτέλεσμα δυνατό στο παρελθόν υπό προϋποθέσεις ή μη πραγματικό
π.χ. Πάντες ὅπλα κατεσκεύαζον, ὥστε τὴν πόλιν ὄντως ἂν ἠγήσω πολέμου ἐργαστήριον. (μτφρ. Ὅλοι κατασκεύαζαν ὅπλα, ὥστε πράγματι θα θεωρούσα την πόλη εργαστήριο πολέμου).
- **Δυνητική Ευκτική**, όταν δηλώνει αποτέλεσμα δυνατό στο παρόν - μέλλον υπό προϋποθέσεις
π.χ. Πλοῖα δ' ὑμῖν πάρεστιν, ὥστε ἐξαίφνης ἂν ἐπιπέσοιτε. (μτφρ. Ἐχετε πλοία, ὥστε αιφνιδιαστικά θα μπορούσατε να επιτεθείτε).
- **Ευκτική του Πλαγίου Λόγου**, όταν εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου και δηλώνει αποτέλεσμα που βασίζεται σε υποκειμενική γνώμη.
π.χ. Ἀλλὰ οὐκ ἐδίδαξεν, ὥστε ἡμᾶς αὐτοὺς δέοι τοὺς τε ἀγαθοὺς καὶ τοὺς κακοὺς κρίνειν. (μτφρ. Ἀλλά δε δίδαξε, ὥστε εμεῖς οι ίδιοι πρέπει να διακρίνουμε τους γενναίους και τους δειλούς).
- **απλή ευκτική καθ' έλξη από προηγούμενη ευκτική:**
π.χ. Εἰ τις χρῶτο τῷ ἀργυρίῳ, ὥστε πριάμενός τι διὰ τοῦτο κάκιον τὸ σῶμα ἔχοι, πῶς ἂν τὸ ἀργύριον ὠφέλιμον εἴη; (μτφρ. Αν κάποιος χρησιμοποιούσε τα χρήματά του, ὥστε αφού αγοράσει κάτι, εξ αιτίας αυτού να βλάπτει το σώμα του, πῶς μπορούν να είναι ωφέλιμα τα χρήματα;).

1.2. «ὥστε», «ὥς» + απαρέμφατο (τελικό):

- **όταν δηλώνει αποτέλεσμα ενδεχόμενο ή υποκειμενικό** το οποίο δεν αποκλείεται κάποιες φορές να είναι και πραγματικό.
π.χ. Οὔτε ἐκεῖνοι φαίνονται ἔχοντες τοιαύτην γνώμην ὥστε μεταδίδοναι τῆς πολιτείας... (μτφρ. Ούτε εκείνοι φαίνεται να είχαν τέτοια γνώμη, ὥστε να παρέχουν αξιώματα στη διοίκηση της πολιτείας.....).
- **όταν δηλώνει αποτέλεσμα επιδιωκόμενο** και εξαρτάται από ρήματα βούλησης ή σκοπίμης ενέργειας.
π.χ. Ἐκ δὲ τούτου οἱ τριάκοντα, ἐβουλήθησαν Ἐλευσίνα ἐξιδιώσασθαι, ὥστε εἶναι σφίσι καταφυγὴν. (μτφρ. Ἐπειτα απ' αυτό οι Τριάντα τύραννοι, αποφάσισαν να προσαρτήσουν την Ελευσίνα, για να την έχουν καταφύγιο).
- **μετά από άρνηση ή υποθετική πρόταση.**
- **μετά από επίθετο ή επίρρημα συγκριτικού βαθμού με το «ἤ»** σαν δεύτερος όρος σύγκρισης.
π.χ. Βραχύτερα ἠκόντιζον ἢ ὥς ἐξικνεῖσθαι τῶν σφενδονητῶν. (μτφρ. Ἐριχναν τα ακόντια σε μικρότερη απόσταση από όσο ὥστε να φθάνουν τους σφενδονήτες).

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ

Η συμπερασματική πρόταση λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του αποτελέσματος (πραγματικού) στο ρήμα της πρότασης, από την οποία εξαρτάται.

π.χ. Καλλίμαχος εἰς τοῦτ' ἀναιδείας ἦλθεν, ὥσθ' ἀπάντων με τῶν γεγενημένων ἠτιᾶτο. (μτφρ. Ο Καλλίμαχος σε τέτοιο σημείο αναίδειας ἦλθε, ὥστε κατηγοροῦσε ἐμένα για ὅλα ὅσα εἶχαν γίνει).

Παρατήρηση:

Ο συμπερασματικός σύνδεσμος «ὥστε», «ὡς» εἰσάγει κύρια πρόταση, ὅταν βρίσκεται στην ἀρχὴ περιόδου ἢ ἡμιπεριόδου καὶ δὲν ὑπάρχει ἄλλη κύρια πρόταση στην περίοδο. Σ' αὐτὴν τὴν περίπτωση μεταφράζεται «επομένως» καὶ ἐκφέρεται με ὁποιαδήποτε ἐγκλίση.

Ἔσπε οὐκ ἄξιόν (ἐστι), ᾧ βουλή, (ὕμᾱς) ἀπ' ὄψεως οὔτε φιλεῖν οὔτε μισεῖν οὐδένα.

2.1. «ἐφ' ᾧ», «ἐφ' ᾧτε» + **απαρέμφατο**, δηλώνουν ὄρο, συμφωνία ἢ προϋπόθεση:

π.χ. Οἱ δὲ ἔφασαν ἀποδώσειν, ἐφ' ᾧ μὴ καίειν τὰς οἰκίας. (μτφρ. Αὐτοὶ ἔλεγαν ὅτι θα ἐπιστρέψουν τοὺς νεκροὺς με τὴν προϋπόθεση νὰ μὴν καοῦν τὰ σπίτια).

π.χ. Ἄλλ' ἐποιοῦντο εἰρήνην ἐφ' ᾧ [Ἀθηναίους] ...ἔπεσθαι... (μτφρ. Ἀλλὰ δέχονταν νὰ συνάψουν εἰρήνη με τὸν ὄρο [οἱ Ἀθηναῖοι] νὰ τοὺς ἀκολουθοῦν...).

2.2. «ἐφ' ᾧ», «ἐφ' ᾧτε» + **Οριστική Μέλλοντα**, δηλώνουν ὄρο, συμφωνία ἢ προϋπόθεση:

π.χ. Τῆς εἰρήνης γενομένης αὐτοῖς, ἐφ' ᾧτε **πολιτεύσονται** τὴν πατριὸν πολιτείαν,... (μτφρ. Ἐνῶ εἶχαν συνάψει εἰρήνη με τὸν ὄρο νὰ ἐφαρμόσουν τὸ προγονικὸ τοὺς πολίτευμα,...).

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ

Ἡ συμπερασματικὴ πρόταση μπορεῖ νὰ λειτουργεῖ ὡς:

- i. **επιρρηματικός προσδιορισμός** που δηλώνει ὄρο, προϋπόθεση ἢ συμφωνία πρὸς τὸ ρήμα τῆς πρότασης, ἀπὸ τὴν ὁποία εξαρτάται.

π.χ. Καὶ τὴν Βοιωτίαν ἐξέλιπον Ἀθηναῖοι πᾶσαν σπονδὰς ποιησάμενοι ἐφ' ᾧ τοὺς ἄνδρας κομιοῦνται. (μτφρ. Καὶ τὴ Βοιωτία ολόκληρη ἐγκατέλειψαν οἱ Ἀθηναῖοι ἀφοῦ πραγματοποίησαν ἀνακωχή, με τὴν προϋπόθεση ὅτι θα μεταφέρουν τοὺς ἄνδρες).

- ii. **επεξήγηση σε εμπρόθετους προσδιορισμούς** που δηλώνουν, ὄρο, προϋπόθεση, συμφωνία που βρίσκεται στην κύρια πρόταση (ἐπὶ τούτῳ, ἐπὶ τοῖσδε, ἐπὶ τούτοις).

π.χ. Οἱ Τριάκοντα ἠρέθησαν ἐπὶ τούτῳ, ἐφ' ᾧ συγγράψαι νόμους. (μτφρ. Οἱ Τριάκοντα ἐκλέχτηκαν με αὐτὸ τὸ σκοπὸ, με τὴν προϋπόθεση νὰ γράψουν νόμους).

Παρατήρηση:

Συχνά στην κύρια πρόταση ἀπαντοῦν οἱ δεικτικὲς ἀντωνυμίες ἢ ἐπιρρήματα (τόσος, τοσοῦτος, τηλικούτος, τοιοῦτος, ὅσον, οὕτω).

π.χ. **Τοσοῦτον** δ' ἀπέχουσι τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀυτονομίας, ὥσθ' αἱ μὲν ὑπὸ τυράννοις εἰσὶ, τὰς δ' ἄρμοσταὶ κατέχουσιν (μτφρ. Τόσο ὅμως ἀπέχουν ἀπὸ τὴν ἐλευθερία καὶ τὴν αὐτονομία, ὥστε ἄλλοι ζοῦν ὑπὸ τυραννικὸ καθεστῶς, ἐνῶ ἄλλους κυβερνοῦν οἱ διοικητές).